

Jonas Karlson

CIRKUS

Preveo sa švedskog
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jonas Karlsson

CIRKUS

Copyright © Jonas Karlsson 2019

Published by agreement with Salomonsson Agency.

Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

FSC

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

CIRKUS

1

Sve je počelo starom, dobrom raspravom: Je li zaista moguće biti prijatelj sa nekim ko sluša „Fix You“ grupe *Coldplay*? Potom se sve pomalo otelo kontroli i počelo da se vrti oko prijateljâ i prijateljstva uopšte. Nakratko sam pomislio da nešto nije u redu sa telefonom, jer to ume da se dogodi: razgovor se prekine, pogrešno vas priključe, stari prijatelji se isključe. A uključe se novi. Danson je ranije rekao da vas iznenada mogu povezati sa nekim potpunim strancem. Ali trebalo je da sam već naučio da ne verujem Dansonu. Kao ni Jalu. Bilo kako bilo, sada sam potpuno pobrkao redosled. Naime, nisam baš siguran kojim su se redosledom stvari događale. Ali znam šta se desilo. Desilo se to da je Magnus Gabrijelson nestao u cirkusu. A pod tim ne mislim da je nestao u masi publike ili moru ljudi. Mislim da je nestao, i nije se više vratio.

2

Moj stari drugar Magnus se javio i pitao me da li hoću sa njim u cirkus. Nisam baš neki ljubitelj cirkusa, ali mi je Magnus rekao da je ovaj sasvim u redu.

„Ima klovnova“, rekao je.

Ja sam stajao pred policom punom gramofonskih ploča, sa telefonom ukleštenim između uva i ramena. U jednoj ruci sam držao *Fun Boy Three*, a u drugoj jedan solo album Terija Hola koji sam pokušavao da čušnem između ploča *The Specials* i *The Special AKA*.

Već sam čitavo prepodne preležao na sofi kod Jala. Ispijao sam kafu i brbljao o ovome i onome. Muzici, starim uspomenama, uobičajenim tračevima. Vodio beskrajne rasprave. Atmosfera je od samog početka bila prilično loša, a na kraju smo se zaista sporečkali. Sve je počelo tom raspravom o „Fix You“ od *Coldplaya*, ali se prilično brzo na nju nadovezala duža prepirka o „pravim prijateljima“.

„Šta je zapravo pravi prijatelj?“, upitao je Jalo češući se po bradi.

Sve je to bilo blesavo. Nisam imao nikakvu želju da se upuštam u takve kvazifilozofske priče. Samo to pitanje u sebi je donekle sadržalo i osudu. Jesi li zaista pravi drug? Kakav sad *pravi* drug?

„Možda pravi prijatelj nije uvek onaj od koga to očekuješ“, nastavio je Jalo i započeo priču o nekom napornom i zlobnom siledžiji sa kraja osnovne škole koji se zvao Denis i imao muzički ukus one najgore moguće sorte.

„Stalno postajemo nove osobe“, rekao je Jalo.

„Šta time hoćeš da kažeš?“

„Menjamo se, u tome nema ničeg čudnog.“

Naposletku sam se toliko razbesneo da sam se uspravio i izvikao se na njega. Zalupio sam vrata i otišao kući pešice. Sada sam jedino želeo da neko vreme budem sam.

Magnus je nastavio da govori o cirkusu i različitim artistima i tačkama. Održao je dugo izlaganje o tome šta ko radi i kojim će se redosledom sve događati. Slušao sam ga sa pola pažnje i pustio ga da priča dok ja sortiram svoje ploče i proveravam da li se zaista nalaze u ispravnom asocijativnom nizu. *Madness* pored *The Selecter*, pa *The Specials* pored Elvisa Kostela. Lusinda Vilijams pored Džoli Holand, pa M. Vord pored *She and Him*.

Kada je Magnus čuo da i dalje oklevam, izgovorio je kao da se iznenada toga setio:

„Naravno, ja častim.“

Zbog Magnusa Gabrijelsova sam većito imao grižu savesti. Mi smo stari prijatelji iz detinjstva koji se danas sreću kao po dužnosti otprilike jednom u dve godine. Sedimo i piljimo jedan u drugog u neprijatnoj tišini, govorimo kako je lepo što smo se videli, kako se moramo viđati češće, kako bi trebalo da odemo na kuglanje. Zatim se rastanemo sa uzdahom olakšanja zbog toga što će proći još godinu dana pre nego što bude trebalo da se čujemo ponovo.

Pretpostavljam da i dalje imamo dosta toga zajedničkog, muziku, razume se, ali i druge stvari koje su nas činile pomalo posebnim. Na primer, nijedan od nas nije nabavio mobilni telefon. Nije to bio neki naročito promišljen stav, ja sam zapravo među prvima imao bežični telefon, ali kada se pojavio mobilni, iz nekog razloga se nisam baš zagrejao. Odjednom ga je svako imao. A da sam ga tada nabavio, to bi samo značilo da sam to učinio poslednji. I tako smo Magnus i ja to preskočili. To je donosilo izvesne zapetljancije, i iskreno rečeno, poslednjih godina sam razmišljao da ga nabavim, ali sada se to pomalo pretvorilo i u pitanje prestiža. Čuli smo se pomoću naših običnih telefona. Ali sve ređe. Sada je već prošlo više od godinu dana od prethodnog viđanja, i on bi, dakle, želeo da me pozove u cirkus.

Pomislio sam na sve ono što bih više voleo da radim: da odem u prodavnicu ploča, iznajmim film, čitam izabrane delove iz *Elfinog*¹ kataloga, lenjo surfujem po *Ginzi*,² pospremim ormarić u kupatilu, rešavam sudoku u jučerašnjem *Svenska dagbladet*u. Ili da jednostavno nastavim sa sortiranjem svojih ploča. Kada sam malo razmislio, ipak sam odlučio da pristanem. Ne zato što sam to želeo, već zato što mi se činilo kao dobra prilika da sve to prebrinem. Možda je sa time imala neke veze i ona rasprava o „pravim prijateljima“.

¹ Elfa – švedska kompanija koja se bavi izradom ormana, polica i ostalog nameštaja po meri. (Prim. prev.)

² Ginza – švedska kompanija koja prodaje pre svega muziku, filmove, elektroniku i video-igre preko interneta. (Prim. prev.)

3

Cirkus se zvao *Hansenova i Larsenova magična družina*, i predstavljao je pre pozorišni spektakl nego tradicionalni cirkus. Prošli smo kraj velike table sa jarkocrvenim i žutim slovima koja su se palila jedno po jedno, odzgo naniže, sve dok se na kraju ne pojavi i čovečuljak i ne postane jasno da slova oblikuju cilindar na njegovoj glavi. Magnus je išao prvi, a ja za njim. Orkestar je već svirao kada smo ušli, ali sve je delovalo pomalo aljkavo i nemarno. Nigde se nije video nikakav red. Žena na ulazu sedela je zagledana u mobilni telefon. Nije čak ni podigla glavu kada smo joj pokazali ulaznice. Zakoračili smo u nešto nalik na hodnik od zategnute svetlonarandžaste tkanine, prateći naborani plavi itison. Duž ivica tepiha protezalo se debelo svetlosno crevo, tu i tamo uvrnuto u petlje. Moralo se paziti da se ne zapne za njih. Svuda su se nalazili predmeti koji su očigledno poticali iz neke dnevne sobe ili stana, šifonjer, podna lampa sa

zastorima od tkanine i produžni kabl koji su stajali na tepihu, što je pojačavalo utisak da se nalazimo u zatvorenom prostoru, iako smo bili napolju. Pošto smo stigli tamo, odmah sam se pokajao jer sam, čim smo ušli u cirkus, počeo da pevušim pesmu „Love and Marriage“ od Frenka Sinatre, a svaki put kada mi se ona uvuče u mozak, znam da će nešto krenuti po zlu. To je nešto kao slutnja, moja podsvest govori mojoj svesti da nešto nije kako treba.

Prostor nije bio baš veliki, pre bi se reklo da je bilo pomalo tesno i skrpljeno na brzinu, sa svim tim tkaničama koje su obrazovale prolaze u raznim pravcima. Pod je stajao krivo. Sve je stajalo krivo. Iako nije bilo prostrano, unutra se nalazilo veliko mnoštvo ljudi, ali smo Magnus i ja nekako uspeli da pronađemo dobra mesta. Na sredini tribine, prilično blizu prvog reda.

Svetla su se ugasila, a jedna duguljasta sijalica ukazala se nasred omalene zavese od crvenog somota. Magnus se kraj mene protegao i kleknuo kolenima. Delovao je oduševljeno. Skoro pomalo nervozno. Kao dete. Pomislio sam kako možda nikada ranije i nije bio u cirkusu? Ja sam bio u najmanje dva. Kada sam bio mali. Mada uopšte nisu ličili na ovaj.

Direktor cirkusa je svima pozeleo dobrodošlicu, a ja sam se zapitao je li to lično Hansen, ili Larsen. Mahao nam je štapom ispred lica. Osećao sam oštri vonj iz njegovog starog fraka svaki put kada podigne ruku.

Direktor je predstavio trapezistkinju i nazvao je najboljom u Evropi, pa je dobila zaglušujući aplauz i pre nego što se pojavila. Ispostavilo se da je trapezistkinja stamena žena bujne kose i izraženih mišića. Vrtela je tanjire sa tortama i pecivom stojeći na užetu. Ali uže je bilo razapeto tek nekoliko centimetara iznad tla, pa je, što se mene tiče, moglo stajati i na podu. Nije bilo moguće uočiti da li uže dodiruje tepih dok ona hoda po njemu. Bilo kako bilo, publika se oduševila. Magnus je nekoliko puta tapšao rukama. Čak i usred tačke. Posle trapezistkinje pojavili su se klovnovi sa plavim šeširima i, pomažući se međusobno, sagradili kulu od starih muzičkih instrumenata, dok je treći klovn sa crvenim šeširom sve vreme sabotirao ostalu dvojicu. Na neki lukav način to su izvodili tako da prva dva klovna nikad ne primete trećeg. Zapravo, nijedan od njih nije video ostale, jer bi jedan izašao čim drugi uđe i obrnuto. Klovn sa crvenim šeširom krio se iza instrumenata i sve kvario kada druga dvojica napuste scenu. Kada je uspeo da razljuti prvu dvojicu toliko da su se razvikali jedan na drugog, promenio je strategiju i umesto toga počeo da pomaže, i mada nijedan od njih nije shvatao šta se događa, naposljetku su ipak uspeli da sagrade nekakvu kulu. Klovnovi sa plavim šeširima rukovali su se i čestitali jedan drugom, ali je onda klovn sa crvenim šeširom prevrnuo čitavu građevinu, a instrumenti su popadali na pod uz tresku i lomljavu. Prva dva klovna su pojurila jedan drugog sa scene gumenim čekićima.

Čitava tačka je u meni izazvala mučninu. Ali su se deca ispred mene i Magnus toliko smejali da su jedva dolazili do daha. Magnus me je pogledao, ali sam mu samo odmahnuo glavom. Posle klovnova se vratio direktor cirkusa i predstavio mađioničara.

„Dame i gospodo“, rekao je, „Mister Magični Bobi.“

Bobi je imao pelerinu i zaslepljujuće bele rukavice. Prvo je izvodio trikove sa kunićima i golubovima i karta-ma, uopšte stvarima koje mađioničari obično koriste. Ali pošto se neko vreme bavio time, skinuo je rukavice i rekao da će začarati jednu osobu iz publike tako da nestane. Pitao je ima li dobrovoljaca. Zavladao je potpuna tišina, a ja sam se pitao ko će se dobrovoljno prijaviti da iščezne, kad ugledah Magnusa Gabrielsona kako sedi kraj mene sa visoko podignutom rukom pored moje glave. Svi su gledali u nas.

Mađioničar je uperio prst u Magnusa, pa mu dao znak da priđe. Ja sam ga malo povukao za jaknu, ali on se samo iskezio i ustao.

Kada je Magnus prišao mađioničaru, ovaj ga je pitao kako se zove, a Magnus je morao da izgovori svoje ime u crveni mikrofon.

„Aha, Magnuse, da li pristajete da vas sada začaram tako da nestanete?“, upitao je mađioničar, a publika se smejala.

„Može“, rekao je Magnus.

„Jeste li ovamo došli sami?“

Pošto Magnus nije navikao da govori u mikrofona, odgovorio je odmah, pre nego što je mađioničar stigao da mu ga prinese. Mister Bobi ga je zamolio da ponovi tako da ga svi čuju. Magnus se nagnuo prema mikrofona.

„Tamo sedi moj drugar.“

Ponovo su svi pogledali u mene. Nisam znao šta da uradim, pa nisam uradio ništa.

„A šta tvoj drugar misli o tome što ću te začarati tako da nestaneš?“

„Ne znam“, odgovorio je Magnus.

Dok su tako stajali i razgovarali, Mister Magični Bobi je zavukao ruku iza crvene somotske zavese i odatle izvukao vrata na točkovima, na kojima je bilo veliko ogledalo. Ogledalo se našlo baš iza Magnusa i mađioničara. Odjednom, svetla su se ponovo ugasila, i samo je reflektor osvetljavao Magnusa i Bobija.

„Ma, pogledajte samo“, iznenada se oglasio mađioničar. „Vi već samo što niste nestali.“

Okrenuo se i pokazao na ogledalo. Okrenuo se i Magnus. Nije se video. Mađioničar, mikrofona i sve ostalo obasjano svetlom se videlo. Ali ne i Magnus. Publika se smejala i aplaudirala. Magnus se malo pomerio, ali se nijedan delić njega nije video u ogledalu.

„Nego šta kažete“, izgovorio je mađioničar u crveni mikrofona, „da zađete tamo iza?“

Dao je znak Magnusu da pogleda sa zadnje strane, i Magnus je zašao iza ogledala, a mađioničar ga je

istovremeno okrenuo na drugu stranu. Sada se Magnus video unutra u ogledalu. Mađioničar je okretao ogledalo ukруг i pokazivao ga na sve strane.

„Ehej. Izlazi odatle“, rekao je mađioničar.

Publika je ponovo aplaudirala. Video sam kako Magnus pokušava nešto da kaže, ali pošto je mađioničar držao mikrofon, samo se njegov glas čuo kroz gromoglasne aplauze i vesele povike iz publike.

„E, ovaj je baš zaljubljen u sebe“, rekao je. „Da se tako zavuče u ogledalo. Sad izlazi.“

Svi su se smejali i aplaudirali. Video sam Magnusa kako stoji tamo unutra. Držao je ruke u džepovima i široko se osmehivao. Odjednom sam počeo pomalo da ga sažaljevam jer je stajao tamo unutra dok su se svi smejali.

Uvek sam pomalo sažaljevao Magnusa Gabrijelsova. Nikada se nije uklapao kako treba. Poticali smo iz istog predgrađa i iz sličnih porodica. Sa većito zaposlenim očevima koji su se retko mogli videti i sa majkama koje su bile zadužene za uslugu na zemlji i maštale da su negde drugde. Bilo nam je dovoljno dobro da bismo želeli nešto još malo bolje. Nije baš bilo putovanja na more, već tu i tamo poneka nedelja u kampu u blizini neke umereno zanimljive znamenitosti. Prihodi koji su omogućavali jedan ili dva polovna auta, neku markiranu krpicu za šepurenje, a u najboljem slučaju i manje

renoviranje kuće. Dovoljno da deca mogu donekle da prate aktuelnu modu, ili alternativno, da je zanemare i čitav svoj džeparac umesto toga troše na ploče i kasete.

Išli smo u različite škole, ali smo se nekoliko godina družili neverovatno intenzivno, lutajući oko industrijske zone ili močvare iza nje. Negde oko petog razreda u više prilika jeo je svoje sline, a krajem osnovne škole imao je čudnu frizuru. Nikada nije naročito mnogo pričao i najradije se držao po strani. Osim toga valjda i nije bilo ničeg čudnog u vezi sa njim, samo se nije uklapao, nikako nije uspevaao da nauči šta je potrebno za to.

Bilo je čudno sedeti i posmatrati kako ga mađioničar izvrće ruglu na sceni. Naravno, svi u publici su smatrali da tamo stoji odrasla osoba koja učestvuje u triku. Samo sam ja video malog Magnusa Gabrijelsona, koji je ponekad umeo da se upiški kada se mnogo uplaši.

4

Mađioničar je sve vreme okretao ogledalo kako bi svi mogli da vide da je potpuno pljosnato. Kada ga je okrenuo u mom pravcu, učinilo mi se kao da mi je Magnus nakratko mahnuo.

„E, dobro“, rekao je mađioničar. „Kad nećeš sam da izađeš, moraću da te odnesem u kancelariju.“ Podigao je ogledalo u kom se nalazio Magnus. Stavio ga je ispod miške i izašao. Svi su se glasno smejali i aplaudirali. Na svoje iznenađenje, otkrio sam da se i ja smejem i aplaudiram tački.

Svetla su se upalila i vratio se direktor cirkusa.

„Mister Magični Bobiii!“, povikao je direktor, a Bobi je dotrčao dočekan aplauzima. Mog drugara Magnusa nije bilo na vidiku.

Posle Bobija su se pojavili gimnastičari u nekim majušnim kolicima sa motorom. Pošto je unutra bilo

tako tesno, smenjivali su se u vožnji po sceni. Hansen, ili to beše Larsen, takođe se pojavio i provozao na kolicima.

Zavesa se spustila. Svetla su se upalila. Usledila je pauza.

Neko vreme sam sedeo i čekao da se Magnus vrati dok se jedna po jedna šuštava vetrovka probijala pored mene na putu napolje. Pošto se nije pojavljivao, i ja sam izašao u malo predvorje kako bih kupio gazirani sok iz jednog od onih automata.

Ispred je bio prilično dug red i prsti su mi se smrzavali dok sam stajao tu, iako će uskoro jun. Sve vreme sam se osvrtao ne bih li ugledao Magnusa. Učinilo mi se da sam ga ugledao iza jedne krupne žene sa tršavom kosom i dvoje dece koja su je vukla na različite strane. Ali kada su oni otišli, njega i dalje nije bilo. Pa dobro, pomislio sam. Videćemo se na našim mestima. Dočepao sam se soka taman kada se ponovo začuo orkestar. Požurio sam i progurao se do naših mesta koračajući nabranim plavim itisonom sa svetlosnim crevom duž ivice.

Drugi čin počeo je sa akrobatama koji su se uvlačili u razne tunele i otvore i izvlačili se iz njih, iščezavali na jednom mestu da bi odmah potom iskrslili negde drugde.

Publika je sada bila još raskalašnija. Smejali su se i dobacivali svemu što se događalo pred njima.

U jednoj prilici mi se jedan od akrobata sasvim približio. Imao je lažne brkove i naočare, ali video sam da je ispod maske Mister Magični Bobi. Činjenica je da su sve akrobate veoma ličile na Mister Magičnog Bobija.

Pokušavao sam da dokučim koliko ih ima i zaključio da bi, čisto teoretski, on zapravo mogao da igra sve te uloge, kada bi samo malo požurio između otvora i ponekad menjao šešire i brkove kada ga niko ne vidi. Pošto se tačka završila, opet se pojavio direktor cirkusa, i onda mi je sinulo da i on veoma liči na Mister Magičnog Bobija. Kad malo bolje razmislim, svi artisti su bili slični. Što je važilo i za muškobanjastu balerinu sa početka.

Tokom čitave druge polovine čekao sam Magnusa. Bilo mi je teško da se usredsredim na cirkus. Finale je predstavljao mornar, ovoga puta definitivno Mister Magični Bobi, koji je pevao „New York, New York“ u crveni šuštavi mikrofon. Bilo je nesnosno. Ali ja sam se čudio što se Magnus ne vraća. Zar nije želeo da vidi ostatak?

Kada se predstava završila, i svi krenuli ka izlazu, zadržao sam se ispred da vidim neće li se Magnus pojaviti između tribina. Možda je pronašao nešto zanimljivo tamo iza i zapričao se sa nekim članom osoblja? Ili mu je jednostavno sve dosadilo, pa je otišao? Neko vreme sam stajao i trupkao nogama, ali sam se naposljetku osetio blesavo, pa sam otišao. Dok sam izlazio iz cirkuskog kruga, video sam nekoliko čuvara kako se smeju. Učinilo mi se da se smeju meni.

Kada sam stigao kući, zbacio sam cipele sa nogu tako da su tresnule u zid predsoblja. Zgužvao sam papir sa cirkuskim programom i bacio ga u korpu za otpatke, opsovao u sebi i bacio se na krevet u odeći.

Nisam nameravao da pozovem Magnusa Gabrijelso-
na i pitam ga kuda je nestao. Smatrao sam da je veoma netaktično tek tako iščeznuti kada smo već odlučili da nešto radimo zajedno. I razdraživalo me je što sam uvek, svaki put kada se vidimo, primoran da se brinem o njemu. Jer uvek je ispadalo tako. Oduvek ja pomažem Magnusu Gabrijelsonu. Još davno, kada smo se upoznali, pomogao sam mu da ustane, otresao lišće sa njega i nosio mu njegov ružni, staromodni ranac sve do kuće.

5

Sledećeg dana me je rano probudilo dobovanje kiše o prozorsko okno i osećaj da nešto nije kako treba. Neko vreme sam ostao da ležim u krevetu, pokušavajući da se prisetim jesam li nešto sanjao. Zatim sam ustao i pozvao Magnusa Gabrijelzona. Čuo se signal da je zauzeto. Znači, u svakom slučaju je kod kuće, pomislio sam. Ali kada sam pozvao jedan sat kasnije, pa zatim još jedan sat posle toga, a još uvek je bilo zauzeto, počeo sam da se pitam da li u tome uprkos svemu ima nečeg čudnog. Valjda ne telefonira baš toliko dugo? Ili je možda ostavio podignutu slušalicu?

Pojeo sam tanjir muslija razmišljajući o jučerašnjoj poseti cirkusu. Osećao sam se pomalo kao kada pokušavate da se prisetite nekog neprijatnog košmara. I danas je sve delovalo podjednako čudno kao i juče.

Pošto sam završio sa jelom i ostavio činiju u sudoperi, otišao sam u spavaću sobu i pozvao Magnusa

još jednom. Isprva se čuo zauzet signal, ali kada sam ga odmah zatim pozvao ponovo, činilo mi se kao da me uopšte nisu povezali. Neko vreme sam stajao pred policom sa pločama i osećao se glupavo. Zamenio sam mesta bendovima *Antony and the Johnsons* i *Joan As Police Woman* i ponovo pozvao Magnusa.

Pošto se ni ovoga puta niko nije javio, izašao sam u predsoblje, obuo cipele i navukao jaknu. Pomislio sam kako bih mogao da navratim do Magnusovog stana. Sigurno je prošlo deset godina otkako sam poslednji put bio tamo.

Kada sam izašao na ulicu, shvatio sam da je trebalo da ponesem kišobran, ali nije mi se dalo da se vraćam nazad, pa sam navukao kapuljaču dukserice i nastavio uza zidove zgrada, kako bih se bar malo zaštitio od kiše.

Pred ulaznim vratima Magnusove zgrade bio sam već mokar do gole kože, i mada sam se sećao šifre za ulazak, dosad su je već sigurno promenili. Stao sam ispod nadstrešnice koja me je jedva štitila od kiše, virio kroz staklo i ugledao tablu sa imenima nedaleko odatle. Kao da je pisalo *Gabrijelson 1 spr.?* Zakoračio sam na kišu i pogledao nagore. Na prvom spratu nije bilo nikog na vidiku.

Dok sam tako neko vreme stajao i čkiljio na kiši, osećao sam kako se vlaga polako ali sigurno probija kroz moju jaknu i duksericu. Naciljao sam jedan *7-Eleven* restoran nešto niže niz ulicu i potrčao. U lokalu

se nalazilo nekoliko plastičnih stolova, jedna klupa i par barskih stolica sa kojih se pružao dobar pogled na Magnusov ulaz. Kupio sam šolju vrelog čaja i seo. Oljuštio sam jaknu sa sebe i stavio je preko radijatora ispod stola. Unutra smo bili samo ja i prodavac, pa sam neko vreme razmišljao da skinem i duksericu, ali sam odustao. Malo sam se obrisao papirnim salvetama. Nije baš mnogo pomoglo.

„Baš su odvrnuli slavinu tamo gore“, rekao je prodavac pokazujući glavom na moju jaknu.

Malo sam se osmehnuo. Prodavac je treskao raznim aparatima i slušao loše podešenu radio-stanicu, na kojoj je svirala jedna od onih balada Brajana Adamsa kojima ne znam ime i ponosan sam na to. Pokušavao sam da se usredsredim na Magnusova ulazna vrata, ali je pljusak stvarao nešto kao zid ispred prozora, koji se sve više maglio. Posle nekog vremena kroz zastor od kiše pojavio se neki tip. Pojurio je prema ulazu na uglu i zastao čim je ušao u lokal, pa se otresao kao pokisao pas. Pogledao me je sa željom da razmeni pogled pun razumevanja u vezi sa užasnim vremenom. Ja sam ponovo pogledao prema Magnusovom ulazu.

Prodavac je ponovio ono sa slavinom, pa sam se zapitao da li zapravo ima samo jednu frazu za započinjanje razgovora. Neka žena sa novinama preko glave prošla je tik ispred okna sa druge strane prozora. Verovatno je pokušavala da se zaštiti od kiše trčeći što bliže zidovima zgrada. Pomislio sam kako je to prvi put da vidim

nekoga kako to zaista radi u stvarnosti. Učinilo mi se kao nešto što rade recimo u Francuskoj. Odjednom se našla tačno ispred mene i pogledali smo jedno u drugo. Bilo je pomalo neprijatno što smo se iznenada našli toliko blizu jedno drugom. Iako je staklo stajalo između nas. Razmišljao sam o tome da se okrenem na drugu stranu, ali onda sam se setio da u stvari osmatram Magnusov ulaz. Nisam ja ovde čudan. Ona je došla i ponaša se neobično.

Neko vreme smo tako zurili jedno u drugo, a zatim sam se ponovo usredsredio na Magnusov ulaz. U trenutku kada su se teška vrata zatvorila na drugoj strani ulice, shvatio sam šta sam upravo video: neko je ušao u zgradu.

Mogao sam se zakleti da je u pitanju Magnus.

6

Razmišljao sam da li bi trebalo ponovo da otrčim do ulaza, ali nisam video naročitog smisla u tome. I dalje će biti zatvoreno. Onaj ko je ušao, već je daleko odmakao stepenicama. Moram bolje da osmatram ljude koji ulaze tamo, kako bih mogao da zaustavim nekog ko će me pustiti unutra. Promešao sam topao čaj plastičnom kašičicom.

Novi gost je prišao stolu sa svojom šoljom kafe. Stao je toliko blizu mene da sam shvatio da će uskoro nešto reći. U istom trenutku kada je spustio šolju na sto, na prvom spratu se u jednoj od soba upalilo svetlo.

„Iznenadila vas je?“, upitao je čovek kraj mene gledajući u kišu.

Pogledao sam ka njemu pitajući se šta hoće da kaže. Pokazao je na moju mokru duksericu. Blago sam klimnuo glavom i pokazao u pravcu jakne na radijatoru ispod stola dok sam razmišljao kako bih mogao da ga

zamolim da upotrebim njegov telefon i probam da pozovem Magnusa.

„Pametno“, rekao je tip sa kafom.

„Da“, odvratio sam i sagnuo se da opipam jaknu. Zapravo se već malo osušila i bila je onako vlažno topla, kao odeća koju izvadite iz sušilice za veš pre nego što je zaista spremna. Sada mi se činila prijatnom, ali znao sam da će ponovo biti hladna čim je budem obukao. Kada sam ponovo podigao glavu, lampa u stanu bila je ugašena.

„Je l' se osušila?“

„Ne“, odgovorio sam i navukao jaknu pa istrčao iz lokala u pravcu ulaza.

Dočekaću ga kada bude izlazio.

I dalje je bilo nemoguće u potpunosti izbeći kišu pod malenom nadstrešnicom, a vetar je istrajno nanosio nove kaskade koje su mi zapljuskivale lice. Pribio sam se uz vrata koliko sam god mogao.

Niko nije izašao, ali je nešto više od pola sata kasnije izašla jedna žena i pustila me unutra bez pitanja. Verovatno se sažalila kada me je videla onako smrznutog i mokrog, jer nisam stigao da upotrebim nijedan od izgovora koje sam smišljao da prekratim vreme.

Uspentrao sam se stepenicama i pozvonio na vrata. Zvučalo je kao da se neko kreće tamo unutra, ali bilo je teško čuti od šuštanja i kapanja sa moje odeće. Ispod mene su se na popločanom podu stvorile velike bare. Pokušao sam da stojim sasvim nepomično i prigušim

disanje kako bih bolje čuo, ali vladala je potpuna tišina. Možda sam sve samo umislio. Pridigao sam poklopac proreza za poštu.

„Magnuse“, povikao sam. „Jesi li tu?“

Zvučalo je muklo. Kao u nekom filmu. Zato nisam dalje vikao, već sam prešao na kucanje. Nije bilo odgovora. Posle pet minuta polako sam sišao stepenicama i zaustavio se sa unutrašnje strane ulaznih vrata. I dalje je pljuštalo sa jednakom silinom, pa sam odlučio da ne žurim i sačekam da se vreme prolepša.

7

Dok sam tu stajao naslonjen na zid i kroz staklo posmatrao provalu oblaka, odjednom sam ugledao Jala. Hodao je bez jakne uza zidove zgrada na suprotnoj strani pa onda hitro pretrčao ulicu. Baš pre nego što je stigao do trotoara, palo mi je na pamet kako će se možda uplašiti ako me bude ugledao tu potpuno nepomičnog u mraku.

Tako je i bilo. Kada mu se pogled zaustavio na meni, trgnuo se i stao u mestu. Žmirkao je i čkiljio. Kao da ne vidi baš jasno jesam li to ja. Pokucao je na okno i pokazao na vrata. Otvorio sam mu.

„Jebem ti“, rekao je, otrešajući vlagu sa sebe koliko je mogao.

Pogledao me je kao da očekuje nešto više.

„Šta radiš ovde?“, upitao je.

Upoznao sam Jala u kampu u koji smo išli svakog leta od sedmog do devetog razreda. Bio je dve godine stariji i išao je u tehničku školu. Bio je to hiperaktivan hipi klinac koji se doselio sa mamom iz Finske samo nekoliko godina pre toga. Nekoliko leta smo se družili na mestu gde su nas slali, a tamo je bilo konja i voćnjaka i moglo se slikati i tako. Dugo sam podozrevao da je zaljubljen u istu devojku kao i ja, ali se ne sećam da smo se nekada svađali zbog toga. „Ovakvi kao mi moraju se držati zajedno“, rekao je. Šta god da je mislio pod tim. Verovatno je mislio na to što je i on ljubitelj sintisajzerske muzike i da je važno da se držimo zajedno, jer situacija u to vreme uistinu nije bila laka za takve. Ali ne mogu reći da sam ga ikada čuo da pušta bilo kakvu muziku, a kada smo razgovarali o toj temi, njegovo znanje je bilo iznenađujuće slabo. Ali i inače je bio neuhvatljiv kao osoba. Iako je bio stariji, ipak je imao u sebi nečeg starmalog. Imao je dobar odnos sa odraslima i ponekad je pomagao osoblju, umeo je da priča na onaj odrasli način, pa je katkad bilo nemoguće reći pripada li njima ili nama.

Zapravo smo tek posle osnovne škole počeli redovnije da se družimo. Posle Dansonu postao je – možda najviše usled odsustva konkurencije – osoba sa kojom se danas najviše družim. Pa ipak, nikada mi nije bilo zaista prijatno u njegovom društvu.

„Hteo sam da skoknem do Magnusa“, rekao sam.

„Magnusa?“, odvratio je Jalo sa uzdahom.

„Da. A ti?“

„Nemam pojma“, rekao je sležući ramenima. „Hoćeš nešto da radiš?“

Iz nekog razloga, često sam se ljutio na Jala. Govorio je na neki otegnut način koji je u meni izazivao nemir i nervozu. Nosio je pletenu odeću i išao u Holandiju na kurseve razvoja ličnosti. Vraćao se kući rumenih obraza i govorio o višim vrednostima u životu. Često se činilo kao da živi u nekoj drugačijoj stvarnosti. Kao da zakoni i pravila za njega nisu važili na isti način kao za nas ostale. Kao da je sve bilo uslovno ili relativno. Kao da je sve u principu uvek moglo da bude i sasvim obrnuto.

Nikada nije bio zlopamtilo. Sigurno je već zaboravio onu svađu o „pravim drugarima“. Kao da ga ništa nije zaista doticalo. Brige i problemi ga nikada nisu zaista pogađali. Samo bi se stresao i nastavljao dalje. Svaki neuspeh je posmatrao kao uzbudljiv izazov i zanimao se samo za to kako bi se moglo nastaviti dalje sa bilo koje date polazišne tačke. Onda bi se okrenuo u mestu i krenuo u potpuno suprotnom smeru, bez praznog hoda ili razmišljanja. Kao da je to nešto najprirodnije na svetu. Zapravo, kao da ga ni uspesi nisu doticali. Sve je bilo samo „uzbudljivo“ ili „primamljivo“, a ništa nije bilo toliko nevažno da ne bi bilo istraženo do najsitnijih pojedinosti. Umeo je da sedi ćutke i posmatra vas, kao da sve vreme želi nešto više. Kao da nikada nije zaista zadovoljan. Kao da uvek postoji nešto što bi želeo da promeni.

Magnus nije voleo Jala. Govorio je da ima nečeg čudnog u vezi sa njim. I bilo je! Uvek se pojavljivao kada ste to najmanje očekivali. Bio je isuviše neposredan. Nije imao uobičajene kočnice. Uvek je želeo da sazna više, uvek je postavljao gomilu pitanja, kao da bi vam se najradije uvukao pod kožu. Kao da mu nijedan odgovor nije bio dovoljno dobar. Šta god da mu odgovorite, uvek je sledilo novo pitanje.

„Zbog čega toliko žuriš?“

„Moram da stignem na vreme.“

„Na šta?“

„Predavanje.“

„A zašto?“

„Inače ću zakasniti.“

„A šta će onda biti?“

„Dobiću neopravdani.“

„Pa šta?“

„To nije dobro.“

„A zbog čega?“

„Ajde oladi.“

Kada biste mu nešto rekli, klimao je glavom i potvrđivao tako da pomislite da se slaže sa vama. Potom bi se, baš kad je najvažnije, ispostavilo da se ipak odlučio za nešto sasvim drugo. Možda je samo bio sramežljiv ili učtiv, ali zbog toga sam se uvek osećao blentavo. Kao da je u svakoj situaciji znao nešto više.

Još i pre nego što je završio gimnaziju, pronašao je poslovnije usmerenje. Registrovao je firmu kao